

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра загальної і клінічної епідеміології та біобезпеки

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректора з науково-педагогічної роботи

Едуард БУРЯЧКІВСЬКИЙ

01 вересня 2023 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНО ДИСЦИПЛІНИ
«СОЦІАЛЬНА МЕДИЦИНА, ГРОМАДСЬКЕ ЗДОРОВ'Я»**

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Галузь знань: 22 «Охорона здоров'я»

Спеціальність: 222 «Медицина»

Освітньо-професійна програма: Медицина

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми «Медицина» підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 222 «Медицина» галузі знань 22 «Охорона здоров'я», ухваленою Вченою Радою ОНМедУ (протокол № 8 від 29 червня 2023 року).

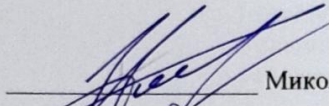
Розробники:

завідувач кафедри, проф., д.мед.н., Голубятников М.І.
 професор кафедри, д.мед.н., Бачинська О. В., д.мед.н Талалаєв К.О.
 доценти кафедри: к.мед.н. Сервещкий С.К., к.мед.н. Федоренко Т.В.
 асистенти: к.мед.н. Герасименко Т.В., к.мед.н. Мельник О.А.,
 Джурубасва Г.М., Гриценко К.С., Костолонова Л.В.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри загальної і клінічної епідеміології та біобезпеки

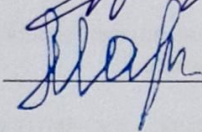
Протокол № 1 від 28.09.2023 р.

Завідувач кафедри

Микола ГОЛУБЯТНИКОВ

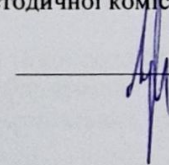
Погоджено із гарантом ОПП

Валерія МАРІЧЕРЕДА

Схвалено предметною цикловою комісією з медико-біологічних дисциплін ОНМедУ
 Протокол № ___ від «___» _____ 2023 р.

Голова предметної циклової методичної комісії з медико-біологічних дисциплін ОНМедУ

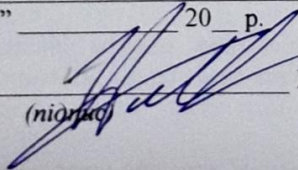

Леонід ГОДЛЕВСЬКИЙ

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____

Протокол № ___ від “___” _____ 20__ р.

Завідувач кафедри

Микола ГОЛУБЯТНИКОВ
 (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____

Протокол № ___ від “___” _____ 20__ р.

Завідувач кафедри

(підпис)

(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

1. Опис навчальної дисципліни:

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни		
Загальна кількість:	Галузь знань 22 «Охорона здоров'я» Спеціальність 222 «Медицина» Рівень вищої освіти другий (магістерський)	<i>Денна форма навчання</i>		
Кредитів – 3		<i>Обов'язкова дисципліна</i>		
Годин – 90		<i>Рік підготовки</i>	2	
		<i>Семестр</i>	III	
Змістових модулів – 3		<i>Лекції</i>	8 годин	
		<i>Практичні</i>	48 години	
		<i>Семінарські</i>	0 годин	
		<i>Самостійна робота</i>	34 години	
	<i>У т.ч. індивідуальні завдання</i>	0		
	<i>Форма підсумкового контролю</i>	залік		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни, компетентності, програмні результати навчання.

Мета: оволодіння здобувачами необхідними знаннями, навичками і набуття компетентностей щодо дослідження, аналізу та оцінки показників здоров'я населення, організації, ресурсного забезпечення та діяльності системи охорони здоров'я; розробки з позицій доказової медицини рекомендацій з попередження і усунення шкідливого впливу чинників на здоров'я та з удосконалення організації медичної допомоги населенню і системи громадського здоров'я.

Завдання:

1. засвоїти основні поняття та концепції доказової медицини і біостатистики;
2. засвоїти закономірності формування та методики оцінки показників здоров'я населення та впливу на нього медико-соціальних, економічних, екологічних чинників, умов і способу життя;
3. засвоїти теоретичні основи, сучасні принципи, закономірності і правові засади громадського здоров'я та системи його охорони в контексті збереження та зміцнення здоров'я населення;
4. інтерпретувати основні методи визначення та оцінки стану здоров'я населення у взаємозв'язку з чинниками, що на нього впливають;
5. опрацювати заходи щодо організації діяльності сімейного лікаря та шляхів її вдосконалення;
6. вміти заповнювати основну облікову медичну документацію та аналізувати звітні форми медичної служби;
7. розробляти управлінські профілактичні рішення, спрямовані на зміцнення та збереження здоров'я осіб різного віку;
8. розробляти управлінські рішення щодо задоволення потреб населення у медичному забезпеченні.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних компетентностей:

ІК. Здатність розв'язувати типові та складні задачі, у тому числі дослідницького та інноваційного характеру у сфері медицини. Здатність продовжувати навчання з високим ступенем автономії.

- **Загальних (ЗК):**

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу

- ЗК3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях
- ЗК4. Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності
- ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення
- ЗК10. Здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології
- ЗК11. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел
- ЗК16. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт
- ЗК17. Прагнення до збереження навколишнього середовища

- **Спеціальних (СК):**

- СК9. Здатність до проведення лікувально-евакуаційних заходів
- СК15. Здатність до проведення експертизи працездатності
- СК16. Здатність до ведення медичної документації, в тому числі електронних форм
- СК17. Здатність до оцінювання впливу навколишнього середовища, соціально-економічних та біологічних детермінант на стан здоров'я індивідуума, сім'ї, популяції
- СК18. Здатність до проведення аналізу діяльності лікаря, підрозділу, закладу охорони здоров'я, забезпечення якості медичної допомоги і підвищення ефективності використання медичних ресурсів
- СК19. Здатність до організації та інтеграції надання медичної допомоги населенню та проведення маркетингу медичних послуг
- СК20. Здатність до проведення епідеміологічних та медико статистичних досліджень здоров'я населення; обробки соціальної, економічної та медичної інформації.

Програмні результати навчання (ПРН):

- ПРН1. Мати ґрунтовні знання із структури професійної діяльності. Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.
- ПРН2. Розуміння та знання фундаментальних і клінічних біомедичних наук, на рівні достатньому для вирішення професійних задач у сфері охорони здоров'я.
- ПРН3. Спеціалізовані концептуальні знання, що включають наукові здобутки у сфері охорони здоров'я і є основою для проведення досліджень, критичне осмислення проблем у сфері медицини та дотичних до неї міждисциплінарних проблем.
- ПРН16. Формувати раціональні медичні маршрути пацієнтів; організовувати взаємодію з колегами в своєму та інших закладах, організаціях та установах; застосовувати інструменти просування медичних послуг на ринку, на підставі аналізу потреб населення, в умовах функціонування закладу охорони здоров'я, його підрозділу, в конкурентному середовищі.
- ПРН18. Визначати стан функціонування та обмежень життєдіяльності особи та тривалість непрацездатності з оформленням відповідних документів, в умовах закладу охорони здоров'я на підставі даних про захворювання та його перебіг, особливості професійної діяльності людини, тощо. Вести медичну документацію щодо пацієнта та контингенту населення на підставі нормативних документів.
- ПРН19. Планувати та втілювати систему протиепідемічних та профілактичних заходів, щодо виникнення та розповсюдження захворювань серед населення.
- ПРН21. Відшуковувати необхідну інформацію у професійній літературі та базах даних інших джерелах, аналізувати, оцінювати та застосовувати цю інформацію.
- ПРН22. Застосовувати сучасні цифрові технології, спеціалізоване програмне забезпечення, статистичні методи аналізу даних для розв'язання складних задач охорони здоров'я.
- ПРН23. Оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я людини для оцінки стану захворюваності населення.
- ПРН24. Організовувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклується) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності.
- ПРН26. Управляти робочими процесами у сфері охорони здоров'я, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів, організовувати роботу та професійний розвиток персоналу з урахуванням набутих навиків ефективної роботи в команді,

позицій лідерства, належної якості, доступності і справедливості, забезпечення надання інтегрованої медичної допомоги.

ПРН28. Приймати ефективні рішення з проблем охорони здоров'я, оцінювати потрібні ресурси, враховувати соціальні, економічні та етичні наслідки.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

Знати:

- визначення соціальної медицини та громадського здоров'я як науки та предмету викладання, її значення для практики охорони здоров'я;
- теоретичні та методичні основи біостатистики;
- основні організаційні елементи статистичного дослідження;
- методичні основи та критерії вибору основних адекватних методів аналізу для перевірки статистичних гіпотез;
- теоретичні та методичні основи аналізу статистичних результатів, їх оцінки та описання з метою формування обґрунтованих висновків
- особливості трактування поняття «здоров'я», показники популяційного здоров'я;
- закономірності формування демографічної ситуації, її особливості в різних країнах;
- складові медико-соціального значення захворюваності та методи її вивчення;
- класифікацію факторів ризику, оцінку їх можливого впливу на здоров'я населення;
- основні принципи та види медичної допомоги населенню, особливості медичного забезпечення різних контингентів міського та сільського населення;
- організацію та зміст роботи медичних закладів і лікарів основних спеціальностей;

Вміти:

- визначати тактику організації статистичного дослідження, планування експерименту;
- визначати необхідні методи статистичної обробки даних досліджень;
- обчислювати статистичні показники, параметри статистичних сукупностей;
- запобігати, діагностувати та виправляти статистичні помилки;
- визначати методи графічного зображення результатів статистичного аналізу;
- оцінювати та аналізувати статистичні показники та параметри статистичних сукупностей;
- використовувати прикладні методи біостатистики для аналізу даних;
- визначати та здійснювати оцінку показників здоров'я із застосуванням відповідних статистичних методик;
- заповнювати облікові документи для вивчення показників здоров'я населення (демографічних, захворюваності, інвалідності), діяльності основних закладів охорони здоров'я;
- визначати та аналізувати показники захворюваності: загальної, інфекційної, госпіталізованої, на найважливіші соціально значущі захворювання, з тимчасовою втратою працездатності;
- оцінювати показники фізичного розвитку населення та показники інвалідності для характеристики здоров'я населення;
- аналізувати особливості формування здорового способу життя в окремих групах населення;
- інтерпретувати особливості медичної допомоги населенню;
- аналізувати доцільність впровадження різних моделей первинної медичної допомоги на засадах сімейної медицини;
- визначати тактику в процесі експертизи втрати працездатності (тимчасової та стійкої) із заповненням відповідних документів;
- проводити оцінку якості надання медичної допомоги;
- здійснювати розробку управлінських рішень, спрямованих на покращання здоров'я населення та оптимізацію медичної допомоги
- використовувати навички оцінки стану здоров'я населення та впливу на нього детермінант, оцінки ризику, а також розробки і впровадження профілактичних заходів, спрямованих на збереження, зміцнення здоров'я та соціального благополуччя населення;
- використовувати навички оцінки діяльності системи охорони здоров'я, закладів, підрозділів чи

фахівців охорони здоров'я; виявлення та усунення негативних чинників впливу на їх роботу, а також розробки заходів з удосконалення організації та поліпшення діяльності фахівців та закладів охорони здоров'я.

Оволодіти навичками:

- проведення епідеміологічних та медико-статистичних досліджень;
- обробки та аналізу отриманої соціальної, статистичної та медичної інформації;
- розрахунку, оцінки та аналізу статистичних показників;
- здійснення адвокації та комунікації у сфері громадського здоров'я з використанням різних каналів та технік комунікації;
- проведення заходів профілактики хвороб серед населення, у т.ч. у співпраці з фахівцями громадського здоров'я;

3. Зміст навчальної дисципліни

Підрозділ 1. «Біостатистика»

Тема 1. Соціальна медицина та громадське здоров'я як наука. Доказова медицина, методи дослідження та її значення для практики охорони здоров'я.

Соціальна медицина та громадське здоров'я – наука, яка вивчає закономірності громадського здоров'я та систему його охорони. Значення соціальної медицини для формування охорони здоров'я. Історія розвитку та методи соціальної медицини: статистичні, демографічні, історичні, експериментальні, епідеміологічні, економічні, соціологічні, методи експертних оцінок, моделювання, прогнозування. Теорія і практика доказової медицини, основні принципи доказової медицини. Поняття про клінічну епідеміологію. Класифікація епідеміологічних досліджень. Доказова медицина та якість проведення клінічних досліджень. Біостатистика як основна складова системи доказової медицини. Основні етапи розвитку біостатистики.

Тема 2. Відносні величини. Графічне зображення статистичних даних.

Поняття про статистичні показники, їх види, форма представлення. Абсолютні дані, відносні величини, їх практичне значення. Показники інтенсивності та їх складові: загальні та спеціальні. Види відносних величин (інтенсивні, екстенсивні, відносної інтенсивності, співвідношення, наочності), методика їх розрахунку та методичні основи застосування для аналізу даних. Визначення, методика обчислення, значення та застосування в діяльності лікаря-стоматолога. Поняття та види структури медико-біологічних даних, структурні зміни, особливості їх аналізу. Графічні зображення медико-біологічних даних.

Тема 3. Варіаційні ряди. Середні величини.

Варіаційні ряди, їх елементи, характеристики та параметри. Середні величини в діяльності лікаря, їх види, практичне значення, методи розрахунку. Поняття варіації, мінливість параметрів сукупності, методи оцінки. Середнє квадратичне відхилення, коефіцієнт варіації. Поняття про закони розподілу, їх види, характеристики.

Тема 4. Метод стандартизації. Аналіз динамічних рядів. Фактори ризику. Методика розрахунку показників ризиків та їх оцінка.

Метод стандартизації. Суть, значення та застосування методу для виявлення впливу різних чинників ризику на показники здоров'я населення та діяльності лікувально-профілактичних закладів. Види рядів динаміки. Основні правила побудови та аналізу динамічних рядів при вивченні динаміки медико-біологічних явищ. Основні показники аналізу динамічних рядів. Основні прийоми обробки динамічного ряду з метою визначення тренду. Інтерполяція та екстраполяція в рядах динаміки. Поняття про фактори ризику. Показники ризику, методика їх розрахунку та аналізу. Абсолютний, додатковий ризик. Відносний ризик, додатковий популяційний ризик. Відношення шансів.

Тема 5. Оцінка вірогідності результатів дослідження. Параметричні та непараметричні критерії оцінки вірогідності отриманих результатів. Кореляційно-

регресійний аналіз.

Параметричні методи оцінки вірогідності медико-біологічних досліджень. Середня похибка середньої та відносної величини, довірчий інтервал. Оцінка вірогідності різниці: критерій Ст'юдента, методика розрахунку, його оцінка, типові помилки використання. Поняття про непараметричні методи оцінки достовірності статистичних даних. Взаємопов'язані та незалежні сукупності. Критерій Вілкоксона. Критерій відповідності Хі-квадрат. Кореляційно-регресійний аналіз взаємозв'язків чинників і результативних ознак у медичних дослідженнях.

Тема 6. Дизайн, методи збирання статистичного матеріалу та організація статистичного дослідження. Скринінг. Види опитувальників, методика складання.

Організація та етапи статистичного дослідження. Програма статистичного дослідження. Мета та план статистичного дослідження. Джерела статистичної інформації. Методи статистичних досліджень за часом та ступенем охоплення. Методи збирання статистичної інформації. Поняття про вибіркоче дослідження. Об'єкт та одиниця спостереження. Види групувань. Види, правила побудови та заповнення статистичних таблиць. Методи безпосередньої реєстрації, викопіювання та опитування. Види опитувальників та методика їх складання. Види запитань.

Підрозділ 2. «Статистика здоров'я населення»

Тема 7. Здоров'я населення: основні детермінанти. Методика вивчення та оцінка чинників, що впливають на здоров'я населення.

Цільові підходи до визначення поняття «здоров'я»: загальнофілософський, індивідуальний теоретичний, індивідуальний практичний, популяційний. Здоров'я населення як умовне статистичне поняття. Методи вивчення здоров'я. Показники здоров'я населення: демографічні; фізичного розвитку; захворюваності; інвалідності. Провідні групи чинників, що впливають на здоров'я населення: рівень і спосіб життя людей, стан навколишнього середовища, біологічні чинники, доступність і якість медичної допомоги. Особливості здоров'я різних статевовікових, професійних груп населення. Стратегії громадського здоров'я щодо збереження здоров'я.

Класифікація чинників ризику, які впливають на здоров'я. Методичні підходи до вивчення чинників, які визначають рівні здоров'я населення та його окремих контингентів. Показники ризику: абсолютний, відношення ризиків (відносний ризик) та додатковий популяційний ризик; методи його вивчення. Похибка першого та другого роду. Шанси. Показник відношення шансів. Методика розрахунку та оцінка. Прогностичні чинники та чинники ризику, їх значення та можливості використання. Особливості вивчення впливу чинників: соціально-економічних, соціально-біологічних, екологічних і природно-кліматичних, медико-організаційних.

Тема 8. Методика вивчення та оцінка основних демографічних показників природного руху населення. Аналіз демографічної ситуації.

Документи, які використовуються для вивчення природного руху населення. Порядок реєстрації народжень в Україні. Сутність понять «живонародження», «мертвонародження», «смерть плода». Методика визначення та оцінка загального та спеціального показників народжуваності. Загальна смертність. Порядок реєстрації випадків смерті в Україні. Методика вивчення смертності, визначення загального та спеціальних показників, їх значення та оцінка. Структура причин смертності. Природний приріст населення. Зміни чисельності населення. Механічний та природний рух населення. Аналіз регіональних особливостей та динаміки демографічних показників. Оцінка демографічної ситуації. Середня очікувана тривалість життя (СОТЖ), визначення поняття. Методика визначення показника СОТЖ, його динаміка в різних регіонах світу, окремих країнах і в Україні. Старіння населення як медико-соціальна проблема.

Тема 9. Методика вивчення та оцінка показників малюкової смертності.

Порядок реєстрації смертності немовлят (малюкової). Методика визначення показників загальної, неонатальної, ранньої неонатальної, пізньої неонатальної, постнеонатальної смертності немовлят. Оцінка співвідношення показників смертності немовлят та неонатальної смертності. Перинатальна смертність. Провідні причини малюкової смертності в різні вікові періоди першого року життя. Основні групи чинників, що впливають на формування рівнів малюкової смертності (біологічні, екологічні, медико-організаційні, спосіб життя).

Тема 10. Методи вивчення та оцінка показників репродуктивного здоров'я.

Визначення основних показників, що характеризують репродуктивне здоров'я. Оцінка регіональних особливостей та сучасних тенденцій показників репродуктивного здоров'я. Аналіз чинників, що впливають на репродуктивне здоров'я, зокрема на рівень народжуваності, захворюваність жіночого населення, материнську смертність, смертність немовлят. Методика визначення показників материнської смертності. Методика визначення показників загальної, неонатальної, ранньої неонатальної, пізньої неонатальної, постнеонатальної смертності немовлят. Оцінка співвідношення показників смертності немовлят та неонатальної смертності. Перинатальна смертність. Розробка заходів оптимізації системи збереження репродуктивного здоров'я населення.

Тема 11. Методика вивчення захворюваності населення. Обчислення та оцінка показників загальної захворюваності та її різновидів.

Поняття про захворюваність, мета її вивчення, особливості в Україні та світі. Медико-соціальне значення захворюваності як провідної причини тимчасової та стійкої втрати працездатності, смертності. Вплив захворюваності на потреби населення в забезпеченні медичною допомогою, на здоров'я майбутніх поколінь. Економічні витрати, пов'язані з захворюваністю, в т.ч. з захворюваністю на соціально значущі та небезпечні хвороби. Методи вивчення захворюваності, можливості застосування окремих методів, їх переваги та недоліки. Чинники, що впливають на повноту даних про захворюваність в залежності від методів її вивчення. Міжнародна статистична класифікація хвороб, травм і причин смерті, принципи її побудови та значення.

Види захворюваності, методи вивчення захворюваності, їх переваги та недоліки. Облікові та звітні документи для вивчення захворюваності, правила їх заповнення. Міжнародна статистична класифікація хвороб. Характеристика захворюваності міського та сільського населення, різних вікових і статевих груп населення. Вивчення захворюваності за даними звертань по медичну допомогу. Загальна захворюваність: методика визначення показників первинної захворюваності та поширеності захворювань, їх оцінка, регіональні особливості та динаміка. Інвалідність, як показник здоров'я населення, її медико-соціальне значення.

Тема 12. Методика вивчення та оцінка показників захворюваності на найважливіші соціально значущі захворювання. Методологічні основи дослідження тягаря хвороб.

Хвороби системи кровообігу, онкологічні, нервово-психічні захворювання, цукровий діабет, туберкульоз, ВІЛ-інфекція/СНІД, травматизм, алкоголізм, наркоманії та токсикоманії як медико-соціальні проблеми. Провідні чинники, що впливають на поширеність захворювань. Динаміка основних показників. Визначення переліку хвороб, організація постійного моніторингу. Набір показників, що характеризують глобальний тягар хвороб: методика розрахунку та оцінка. Значення результатів дослідження тягаря хвороб для системи громадського здоров'я. Поліпшення здоров'я найменш соціально захищених верств населення. Заходи щодо зменшення захворюваності та смертності від найбільш поширених захворювань в Україні та Європі.

Тема 13. Комплексна оцінка здоров'я населення. Аналіз показників фізичного розвитку.

Показники здоров'я населення. Основні джерела інформації при вивченні здоров'я населення. Критерії та групи здоров'я. Комплексна оцінка індивідуального здоров'я. Оцінка якості життя. Комплексна оцінка здоров'я населення. Інтегральні показники комплексної оцінки здоров'я населення: коефіцієнт життєстійкості населення; індекс людського розвитку. Показники системи оцінки здоров'я населення ВООЗ: показник очікуваної тривалості життя, відкоригований на інвалідність – DALE ; показник очікуваної тривалості життя, відкоригований на здоров'я – HALE. Характеристика фізичного розвитку як показника здоров'я населення. Визначення поняття «фізичний розвиток», його генетична та соціальна обумовленість. Біологічний розвиток та морфофункціональний розвиток. Методи оцінки фізичного розвитку. Регіональні особливості та динаміка показників фізичного розвитку.

Підрозділ 3. «Організація охорони здоров'я»

Тема 14. Методологія аналізу причин соціальної нерівності щодо здоров'я та його

охорони. Забезпечення стратегічного керівництва в інтересах здоров'я і благополуччя.

Перешкоди на шляху забезпечення необхідних умов для підтримки індивідуального здоров'я. Соціальна нерівність як причина незадовільного доступу до медичної допомоги та соціальної підтримки. Аналіз причин соціальної нерівності щодо здоров'я та його охорони. Шляхи поліпшення стану здоров'я усіх прошарків населення. Стратегічне керівництво: визначення, ключові положення. Типи стратегічного керівництва в інтересах здоров'я. Вектори розвитку. Загальнодержавний підхід. Принцип участі всього суспільства. Набір інструментів здійснення політики. Політична участь і лідерство. Стратегічне планування послуг громадського здоров'я, планування політики і моніторинг її здійснення.

Тема 15. Сімейна медицина. Первинна, вторинна та третинна медична допомога населенню.

Сутність поняття «первинна медична допомога» (ПМД). Принципи організації ПМД на засадах сімейної медицини. Роль сімейного лікаря (загальної практики) в забезпеченні медичних потреб населення. Моделі роботи сімейного лікаря. Роль лікаря-стоматолога (сімейного стоматолога) у функціонуванні інституту сімейної медицини. Система організації надання вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги міському та сільському населенню. Структура, штати та діяльність різних видів лікувально-профілактичних закладів, що надають населенню вторинну та третинну медичну допомогу. Оцінка ефективності організації надання допомоги різним контингентам населення. Заходи для поліпшення організації і діяльності медичних закладів другого та третього рівня надання медичної допомоги.

Тема 16. Екстрена та невідкладна медична допомога населенню. Надзвичайні ситуації в охороні здоров'я.

Організація служби екстреної медичної допомоги (ЕМД), її заклади. Центри екстреної медичної допомоги. Завдання станції (відділення) швидкої медичної допомоги (ШМД) та її функції. Організація ШМД у сільській місцевості. Взаємодія служби ШМД з різними медичними закладами. Пункти невідкладної медичної допомоги. Надзвичайні ситуації в охороні здоров'я. Медицина катастроф. Актуальні проблеми міжнародного здоров'я. Біотероризм як серйозний виклик та глобальна загроза міжнародному здоров'ю в XXI столітті.

Тема 17. Організація акушерсько-гінекологічної допомоги та медичної допомоги дітям.

Завдання та зміст роботи жіночої консультації та пологового будинку, їх структурні підрозділи. Експертна оцінка організаційних елементів медичного забезпечення вагітних. Взаємодія між жіночими консультаціями, дитячими поліклініками, будинками дитини. Завдання та зміст роботи дитячої поліклініки та лікарні, структурні підрозділи. Профілактична та протиепідемічна робота дитячої поліклініки. Основна облікова документація закладів охорони материнства та дитинства. Методика обчислення та аналіз показників їх роботи. Заходи удосконалення діяльності закладів охорони материнства та дитинства. Перинатальні центри.

Тема 18. Організація медичної допомоги людям літнього віку. Паліативна та хоспісна допомога.

Оцінка стану здоров'я літніх людей, її особливості. Основні тенденції організації геріатричної допомоги в світі та Україні. Лікувально-профілактичні заклади (підрозділи) та інші заклади, що надають медико-соціальну допомогу літнім людям в Україні. Паліативна та хоспісна допомога: історія та принципи розвитку, медико-соціальне значення.

Тема 19. Організація медичної експертизи втрати працездатності. Тимчасова та стійка втрата працездатності, методика розрахунку показників.

Інвалідність як показник здоров'я населення. Порушення функцій організму, що призводять до інвалідності. Групи інвалідності. Причини інвалідності. Класи хвороб, що зумовлюють основні причини інвалідизації населення. Показники інвалідності: загальна інвалідність (контингенти інвалідів), первинна інвалідність (інвалідизація); методика розрахунку та оцінка. Завдання лікуючих лікарів при проведенні експертизи тимчасової втрати працездатності. Лікарсько-консультативна комісія (ЛКК): функції, склад, організація роботи. Причини тимчасової непрацездатності. Оформлення та порядок видачі листків непрацездатності при окремих видах і випадках тимчасової непрацездатності.

Причини стійкої непрацездатності. Групи інвалідності. Медико-соціальні експертні комісії (МСЕК), їх види та функції. Методика вивчення та обчислення показників інвалідності населення. Структура інвалідності по причинах та групах. Динаміка інвалідності. Значення листка непрацездатності як облікового, юридичного та фінансового документу.

Тема 20. Інформаційно-роз'яснювальна діяльність (адвокація) як складова частина медичної профілактики.

Інформування суспільства, осіб, які приймають рішення, політиків про існуючі і потенційні загрози для здоров'я, проблеми зі здоров'ям, потреби в профілактичних заходах. Мистецтво і техніка інформування, впливу та мотивування людей, закладів, аудиторій стосовно важливих питань детермінант здоров'я. Завдання та зміст роботи центрів громадського здоров'я, їх структурних підрозділів, взаємодія з іншими закладами охорони здоров'я. Розробка профілактичних стратегій щодо захисту і зміцнення здоров'я, зменшення негативного впливу детермінант на стан здоров'я населення. Профілактичні програми і стратегії профілактики захворювань.

Тема 21. Промоція здоров'я. Види, форми та методи. Морально-етичні та правові аспекти втручання в охороні здоров'я.

Методи та засоби медико-гігієнічного навчання та виховання населення, їх особливості в різних закладах охорони здоров'я. Визначення понять «промоція здоров'я», «здоровий спосіб життя», «профілактика». Види профілактики. Значення формування здорового способу життя для збереження та зміцнення здоров'я населення. Провідні чинники способу життя, які впливають на стан здоров'я населення. Напрями формування здорового способу життя. Розробка анкет для вивчення чинників, що впливають на стан здоров'я населення. Складання плану лекцій. Розвиток репродуктивної медицини. Штучне запліднення, сурогатне материнство, донатія гамет: морально-етичні аспекти. Роль репродуктивної медицини у вирішенні проблеми низької народжуваності. Морально-етичні та правові аспекти трансплантації.

Тема 22. Комунікація та соціальна мобілізація в інтересах здоров'я. Прес-релізи та зв'язок із засобами масової інформації.

Значення комунікації в питаннях збереження і зміцнення здоров'я. Форми комунікацій. Комунікаційні канали. Значення зв'язків із громадськістю та засобами масової інформації. Проблеми та можливі помилки. Прес-реліз в громадському здоров'ї – важлива форма донесення медичної інформації до широкого загалу: правила складання та використання.

Тема 23. Інформатизація громадського здоров'я. Медичні інформаційні системи в світі та в Україні. Візуалізація й ефективне представлення даних про здоров'я. Поширення і використання результатів.

Інформаційні технології в світовій системі охорони здоров'я. Медичні інформаційні системи: збереження інформації, швидкий доступ до інформації, взаємообмін інформацією, проведення статистичного аналізу зведених даних, скорочення часу роботи персоналу та зменшення кількості помилок. Термінологічні стандарти та рубрифікатори. Комплексна автоматизація медичних закладів. Електронний документообіг. Електронна карта пацієнта. Ефективне представлення даних про здоров'я. Традиційні форми представлення даних у вигляді діаграм та таблиць. Візуалізація даних за допомогою сучасних технологій: інфографіка, анімація, інтеракція. Форми представлення: плакати, листівки, буклети, презентації, фільми.

Тема 24. Диференційований залік.

4. Структура навчальної дисципліни

№ п/п	Теми	Кількість годин, з них:			
		Всього	Л	Практ. занят.	СРС
Підрозділ 1. «Біостатистика»					
1	Соціальна медицина та громадське здоров'я як наука. Доказова	6	2	2	2

	медицина, методи дослідження та її значення для практики охорони здоров'я.				
2	Відносні величини. Графічне зображення статистичних даних.	4	–	2	2
3	Варіаційні ряди. Середні величини.	4	–	2	2
4	Метод стандартизації. Аналіз динамічних рядів. Фактори ризику. Методика розрахунку показників ризиків та їх оцінка.	4	–	2	2
5	Оцінка вірогідності результатів дослідження. Параметричні та непараметричні критерії оцінки вірогідності отриманих результатів. Кореляційно-регресійний аналіз.	4	–	2	2
6	Дизайн, методи збирання статистичного матеріалу та організація статистичного дослідження. Скринінг. Види опитувальників, методика складання.	4	–	2	2
Підрозділ 2. «Статистика здоров'я населення»					
7	Здоров'я населення: основні детермінанти. Методика вивчення та оцінка чинників, що впливають на здоров'я населення	3		2	1
8	Методика вивчення та оцінка основних демографічних показників природного руху населення. Аналіз демографічної ситуації.	4	-	2	2
9	Методика вивчення та оцінка показників малюкової смертності.	4		2	2
10	Методи вивчення та оцінка показників репродуктивного здоров'я.	4	-	2	2
11	Методика вивчення захворюваності населення. Обчислення та оцінка показників загальної захворюваності та її різновидів.	5	2	2	1
12	Методика вивчення та оцінка показників захворюваності на найважливіші соціально значущі захворювання. Методологічні основи дослідження тягаря хвороб.	3	-	2	1
13	Комплексна оцінка здоров'я населення. Аналіз показників фізичного розвитку.	3	-	2	1
Підрозділ 3. «Організація охорони здоров'я»					
14	Методологія аналізу причин соціальної нерівності щодо здоров'я та його охорони. Забезпечення стратегічного керівництва в інтересах здоров'я і благополуччя.	3	-	2	1
15	Сімейної медицина. Первинна, вторинна та третинна медична допомога населенню.	3	-	2	1
16	Екстрена та невідкладна медична допомога населенню. Надзвичайні ситуації в охороні здоров'я.	3	-	2	1
17	Організація акушерсько-гінекологічної допомоги та медичної допомоги дітям.	3	-	2	1
18	Організація медичної допомоги людям літнього віку. Паліативна та хоспісна допомога.	5	2	2	1
19	Організація медичної експертизи втрати працездатності. Тимчасова та стійка втрата працездатності, методика розрахунку показників.	5	2	2	1
20	Інформаційно-роз'яснювальна діяльність (адвокація) як складова частина медичної профілактики.	3	-	2	1
21	Промоція здоров'я. Види, форми та методи. Моральні-етичні та правові аспекти втручання в охороні здоров'я.	3	-	2	1
22	Комунікація та соціальна мобілізація в інтересах здоров'я. Прес-релізи та зв'язок із засобами масової інформації.	3	-	2	1

23	Інформатизація громадського здоров'я. Медичні інформаційні системи в світі та в Україні.	3	-	2	1
24	Візуалізація й ефективне представлення даних про здоров'я. Поширення і використання результатів. залік	4		2	2
	Всього годин за розділ	90	8	48	34

5. Теми лекційних / семінарських / практичних / лабораторних занять

5.1. Теми лекційних занять

№ п/п	Назви тем	Кількість годин
1	Соціальна медицина та громадське здоров'я як наука. Доказова медицина, методи дослідження та її значення для практики охорони здоров'я.	2
2	Методика вивчення захворюваності населення. Обчислення та оцінка показників загальної захворюваності та її різновидів.	2
3	Організація медичної допомоги людям літнього віку. Паліативна та хоспісна допомога.	2
4	Організація медичної експертизи втрати працездатності. Тимчасова та стійка втрата працездатності, методика розрахунку показників.	2
	Усього годин	8

5.2. Теми семінарських занять

Семінарські заняття не передбачені.

5.3. Теми практичних занять

№ п/п	Назви тем	Кількість годин
1	Соціальна медицина та громадське здоров'я як наука. Доказова медицина, методи дослідження та її значення для практики охорони здоров'я.	2
2	Відносні величини. Графічне зображення статистичних даних.	2
3	Варіаційні ряди. Середні величини.	2
4	Метод стандартизації. Аналіз динамічних рядів. Фактори ризику. Методика розрахунку показників ризиків та їх оцінка.	2
5	Оцінка вірогідності результатів дослідження. Параметричні та непараметричні критерії оцінки вірогідності отриманих результатів. Кореляційно-регресійний аналіз.	2
6	Дизайн, методи збирання статистичного матеріалу та організація статистичного дослідження. Скринінг. Види опитувальників, методика складання.	2
7	Здоров'я населення: основні детермінанти. Методика вивчення та оцінка чинників, що впливають на здоров'я населення	2
8	Методика вивчення та оцінка основних демографічних показників природного руху населення. Аналіз демографічної ситуації.	2
9	Методика вивчення та оцінка показників малякової смертності.	2
10	Методи вивчення та оцінка показників репродуктивного здоров'я.	2
11	Методика вивчення захворюваності населення. Обчислення та оцінка показників загальної захворюваності та її різновидів.	2
12	Методика вивчення та оцінка показників захворюваності на найважливіші соціально значущі захворювання. Методологічні основи дослідження тютюну	2

	хвороб.	
13	Комплексна оцінка здоров'я населення. Аналіз показників фізичного розвитку.	2
14	Методологія аналізу причин соціальної нерівності щодо здоров'я та його охорони. Забезпечення стратегічного керівництва в інтересах здоров'я і благополуччя.	2
15	Сімейної медицина. Первинна, вторинна та третинна медична допомога населенню.	2
16	Екстрена та невідкладна медична допомога населенню. Надзвичайні ситуації в охороні здоров'я.	2
17	Організація акушерсько-гінекологічної допомоги та медичної допомоги дітям.	2
18	Організація медичної допомоги людям літнього віку. Паліативна та хоспісна допомога.	2
19	Організація медичної експертизи втрати працездатності. Тимчасова та стійка втрата працездатності, методика розрахунку показників.	2
20	Інформаційно-роз'яснювальна діяльність (адвокація) як складова частина медичної профілактики.	2
21	Промоція здоров'я. Види, форми та методи. Моральні-етичні та правові аспекти втручань в охороні здоров'я.	2
22	Комунікація та соціальна мобілізація в інтересах здоров'я. Прес-релізи та зв'язок із засобами масової інформації.	2
23	Інформатизація громадського здоров'я. Медичні інформаційні системи в світі та в Україні.	2
24	Візуалізація й ефективне представлення даних про здоров'я. Поширення і використання результатів. Залік	2
	Усього годин	48

5.4. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття не передбачені.

6. Самостійна робота здобувача вищої освіти

№ п/п	Назви тем	Кількість годин
1	Соціальна медицина та громадське здоров'я як наука. Доказова медицина, методи дослідження та її значення для практики охорони здоров'я.	2
2	Відносні величини. Графічне зображення статистичних даних.	2
3	Варіаційні ряди. Середні величини.	2
4	Метод стандартизації. Аналіз динамічних рядів. Фактори ризику. Методика розрахунку показників ризиків та їх оцінка.	2
5	Оцінка вірогідності результатів дослідження. Параметричні та непараметричні критерії оцінки вірогідності отриманих результатів. Кореляційно-регресійний аналіз.	2
6	Дизайн, методи збирання статистичного матеріалу та організація статистичного дослідження. Скринінг. Види опитувальників, методика складання.	2
7	Здоров'я населення: основні детермінанти. Методика вивчення та оцінка чинників, що впливають на здоров'я населення	1
8	Методика вивчення та оцінка основних демографічних показників природного руху населення. Аналіз демографічної ситуації.	2
9	Методика вивчення та оцінка показників малякової смертності.	2
10	Методи вивчення та оцінка показників репродуктивного здоров'я.	2
11	Методика вивчення захворюваності населення. Обчислення та оцінка показників	1

	загальної захворюваності та її різновидів.	
12	Методика вивчення та оцінка показників захворюваності на найважливіші соціально значущі захворювання. Методологічні основи дослідження тягаря хвороб.	1
13	Комплексна оцінка здоров'я населення. Аналіз показників фізичного розвитку.	1
14	Методологія аналізу причин соціальної нерівності щодо здоров'я та його охорони. Забезпечення стратегічного керівництва в інтересах здоров'я і благополуччя.	1
15	Сімейної медицина. Первинна, вторинна та третинна медична допомога населенню.	1
16	Екстрена та невідкладна медична допомога населенню. Надзвичайні ситуації в охороні здоров'я.	1
17	Організація акушерсько-гінекологічної допомоги та медичної допомоги дітям.	1
18	Організація медичної допомоги людям літнього віку. Паліативна та хоспісна допомога.	1
19	Організація медичної експертизи втрати працездатності. Тимчасова та стійка втрата працездатності, методика розрахунку показників.	1
20	Інформаційно-роз'яснювальна діяльність (адвокація) як складова частина медичної профілактики.	1
21	Промоція здоров'я. Види, форми та методи. Моральні-етичні та правові аспекти втручань в охороні здоров'я.	1
22	Комунікація та соціальна мобілізація в інтересах здоров'я. Прес-релізи та зв'язок із засобами масової інформації.	1
23	Інформатизація громадського здоров'я. Медичні інформаційні системи в світі та в Україні.	1
24	Візуалізація й ефективне представлення даних про здоров'я. Поширення і використання результатів. Залік	2
	Усього годин	34

7. Методи навчання

Лекції.

Практичні заняття: бесіда, вирішення ситуаційних задач, відпрацювання навичок роботи з медичною документацією.

Самостійна робота: самостійна робота з підручником, самостійна робота з банком тестових завдань Крок-1, самостійне вирішення ситуаційних завдань.

8. Форми контролю та методи оцінювання (у т.ч. критерії оцінювання результатів навчання)

Поточний контроль: усне опитування, тестування, оцінювання виконання практичних навичок, розв'язання ситуаційних завдань, оцінювання активності на занятті.

Підсумковий контроль: залік.

Оцінювання поточної навчальної діяльності на практичному занятті:

- Оцінювання теоретичних знань з теми заняття:
 - методи: опитування, вирішення ситуаційної задачі;
 - максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.
- Оцінка практичних навичок та маніпуляцій з теми заняття:
 - методи: оцінювання правильності виконання практичних навичок
 - максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.

Оцінка за одне семінарське заняття є середньоарифметичною за всіма складовими і може мати лише цілу величину (5, 4, 3, 2), яка округлюється за методом статистики.

Критерії поточного оцінювання на практичному занятті:

Оцінка	Критерії оцінювання
Відмінно «5»	Виставляється здобувачу, коли він показує глибокі, міцні та системні знання в об'ємі навчальної програми, безпомилково відповідає на всі запитання, обґрунтовано формулює висновки, використовуючи матеріали, що виносяться на самостійну роботу здобувача, грамотно і послідовно, зі знанням методики, виконав практичну роботу; правильно застосовуючи наукові терміни та поняття.
Добре «4»	Здобувач розкриває основний зміст навчального матеріалу; дає неповні визначення понять; допускає неточності при використанні наукових термінів, нечітко формулює висновки, виконав практичну роботу, але допустив незначні помилки під час проведення дослідження.
Задовільно «3»	Здобувач відтворює основний навчальний матеріал, але при його викладенні допускає суттєві помилки, наводить прості приклади, визначення понять недостатні, характеризує загальні питання соціальної медицини.
Незадовільно «2»	Здобувач фрагментарно розкриває зміст навчального матеріалу, допускає грубі помилки у визначенні понять та при використанні термінології, не виконав практичну роботу.

Залік виставляється здобувачу, який виконав усі завдання робочої програми навчальної дисципліни, приймав активну участь у практичних заняттях, виконав та захистив індивідуальне завдання та має середню поточну оцінку не менше ніж 3,0 і не має академічної заборгованості.

Залік здійснюється на останньому занятті до початку екзаменаційної сесії (при стрічковій системі навчання). Оцінка за залік є середньоарифметичною за всіма складовими за традиційною чотирибальною шкалою і має величину, яка округлюється за методом статистики до 2 (двох) знаків після коми.

9. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Отриманий середній бал за навчальну дисципліну для здобувачів, які успішно опанували робочу програму навчальної дисципліни, конвертується з традиційної чотирибальної шкали у бали за 200-бальною шкалою, як наведено у таблиці:

Таблиця конвертації традиційної оцінки у багатобальну шкалу

Традиційна чотирибальна шкала	Багатобальна 200-бальна шкала
Відмінно («5»)	185 – 200
Добре («4»)	151 – 184
Задовільно («3»)	120 – 150
Незадовільно («2»)	Нижче 120

Багатобальна шкала (200-бальна шкала) характеризує фактичну успішність кожного здобувача із засвоєння освітньої компоненти. Конвертація традиційної оцінки (середній бал за навчальну дисципліну) в 200-бальну виконується інформаційно-технічним відділом Університету.

Відповідно до отриманих балів за 200-бальною шкалою, досягнення здобувачів оцінюються за рейтинговою шкалою ECTS. Подальше ранжування за рейтинговою шкалою ECTS дозволяє оцінити досягнення здобувачів з освітньої компоненти, які навчаються на одному курсі однієї спеціальності, відповідно до отриманих ними балів.

Шкала ECTS є відносно-порівняльною рейтинговою, яка встановлює належність здобувача до групи кращих чи гірших серед референтної групи однокурсників (факультет, спеціальність). Оцінка «А» за шкалою ECTS не може дорівнювати оцінці «відмінно», а оцінка «В» – оцінці «добре» тощо. При конвертації з багатобальної шкали межі оцінок «А», «В», «С», «D», «E» за

шкалою ECTS не співпадають з межами оцінок «5», «4», «3» за традиційною шкалою. Здобувачі, які одержали оцінки «FX» та «F» («2») не вносяться до списку здобувачів, що ранжуються. Оцінка «FX» виставляється здобувачам, які набрали мінімальну кількість балів за поточну навчальну діяльність, але яким не зарахований підсумковий контроль. Оцінка «F» виставляється здобувачам, які відвідали усі заняття з дисципліни, але не набрали середнього балу (3,00) за поточну навчальну діяльність і не допущені до підсумкового контролю.

Здобувачі, які навчаються на одному курсі (однієї спеціальності), на підставі кількості балів, набраних з дисципліни, ранжуються за шкалою ECTS таким чином:

Конвертація традиційної оцінки з дисципліни та суми балів за шкалою ECTS

Оцінка за шкалою ECTS	Статистичний показник
A	Найкращі 10% здобувачів
B	Наступні 25% здобувачів
C	Наступні 30% здобувачів
D	Наступні 25% здобувачів
E	Наступні 10% здобувачів

10. Методичне забезпечення:

- Робоча програма навчальної дисципліни
- Силабус навчальної дисципліни
- Мультимедійні презентації
- Методичні розробки до практичних занять
- Електронний банк тестових завдань за підрозділами з дисципліни
- Задачі для поточного контролю знань
- Задачі для підсумкового контролю знань
- Методичні рекомендації до самостійної роботи здобувачів вищої освіти
- Методичні розробки до лекцій

11. Питання для підготовки до підсумкового контролю

1. Біостатистика як основна складова системи доказової медицини, її значення для практики охорони здоров'я
2. Організація та етапи статистичного дослідження.
3. Об'єкт та одиниця спостереження. Джерела статистичної інформації.
4. Методи статистичних досліджень за часом та ступенем охоплення.
5. Методи збирання статистичної інформації. Види опитувальників, методика складання.
6. Види, правила побудови та заповнення статистичних таблиць.
7. Відносні величини: визначення, методика обчислення, значення та застосування в діяльності лікаря-стоматолога.
8. Графічні зображення медико-біологічних даних.
9. Варіаційні ряди, їх елементи, характеристики та параметри.
10. Середні величини в діяльності лікаря, їх види, практичне значення, методи розрахунку.
11. Поняття варіації, мінливість параметрів сукупності, методи оцінки.
12. Методи оцінки вірогідності медико-біологічних досліджень (параметричні).
13. Середня похибка середньої та відносної величини, довірчий інтервал.
14. Оцінка вірогідності різниці: критерій Ст'юдента, методика розрахунку, його оцінка.
15. Поняття про непараметричні методи оцінки достовірності статистичних даних.
16. Динамічні ряди. Визначення, типи та аналіз динамічних рядів.
17. Метод стандартизації: суть і значення.
18. Кореляційно-регресійний аналіз взаємозв'язків чинників і результативних ознак у медичних дослідженнях.
19. Скринінг. Методика оцінки чутливості та специфічності скринінгових тестів

20. Фактори ризику. Методика розрахунку показників ризиків та їх оцінка
21. Предмет і зміст демографії. Статика та динаміка населення. Переписи населення.
22. Громадське здоров'я, функції та послуги.
23. Провідні групи чинників, що впливають на здоров'я населення, їх класифікація.
24. Предмет і зміст демографії, значення демографічних даних для практики охорони здоров'я. Джерела інформації, основні показники.
25. Народжуваність, показники в Україні. Чинники, що впливають на рівень народжуваності.
26. Смертність. Методика обчислення загального та спеціальних показників. Особливості та причини смертності в різних групах населення. Смертність немовлят. Провідні причини, чинники, які впливають на її формування. Медико-соціальні аспекти зниження смертності немовлят.
27. Захворюваність, її медико-соціальне значення. Методи вивчення, їх переваги та можливості. Міжнародна статистична класифікація хвороб, травм і причин смерті, принципи її побудови та значення.
28. Загальна захворюваність, джерела вивчення. Показники загальної захворюваності, особливості серед міського та сільського населення.
29. Інфекційна захворюваність: доцільність спеціального обліку, основні показники.
30. Захворюваність на найважливіші соціально значущі захворювання: перелік нозологічних форм, основні показники.
31. Госпіталізована захворюваність: поняття, основні показники.
32. Захворюваність з тимчасовою втратою працездатності, основні показники.
33. Фізичний розвиток. Критерії для вивчення біологічного та морфо-функціонального розвитку. Сучасні тенденції показників фізичного розвитку.
34. Інвалідність: основні причини інвалідності, групи інвалідності, чинники, що на неї впливають. Визначення та оцінка показників інвалідності.
35. Система охорони здоров'я в Україні. Принципи та організація.
36. Організація первинної медичної допомоги на засадах сімейної медицини.
37. Організація вторинної та третинної допомоги.
38. Організація стаціонарної допомоги населенню, забезпеченість населення ліжками, рівні госпіталізації. Госпітальний округ. Аналіз діяльності стаціонару.
39. Особливості медичного забезпечення сільського населення.
40. Організація акушерсько-гінекологічної допомоги. Репродуктивне здоров'я жінок.
41. Організація медичної допомоги дитячому населенню.
42. Організація медичної допомоги людям літнього віку. Хоспісна та паліативна допомога.
43. Екстрена медична допомога.
44. Поняття якості та ефективності медичної допомоги, їх критерії. Стандарти якості в діяльності стоматологічних закладів.
45. Експертиза тимчасової втрати працездатності: завдання лікуючих лікарів, лікарсько-консультативної комісії (ЛКК).
46. Види тимчасової непрацездатності, Порядок видачі та продовження листків непрацездатності при різних її видах.
47. Експертиза стійкої непрацездатності. Медико-соціальні експертні комісії (МСЕК).
48. Групи та причини інвалідності. Організація реабілітації інвалідів.
49. Організація амбулаторно-поліклінічної допомоги міському населенню. Структура та завдання міської (районної) поліклініки
50. Стаціонарна допомога хворим.
51. Служба громадського здоров'я в Україні, її завдання та зміст діяльності.
52. Міжнародне здоров'я. Біотероризм.
53. Нерівність в здоров'ї населення та його охороні. Виявлення та скорочення.
54. Екологічне громадське здоров'я. Забезпечення захисту здоров'я населення, у т.ч. безпеки довкілля, праці, харчових продуктів.

55. Профілактика та міжсекторальне співробітництво в системі громадського здоров'я. Види профілактики. Профілактичні програми в охороні здоров'я. Скринінг.
56. Промоція здоров'я. Інформаційно-роз'яснювальна діяльність (адвокація) як складова частина медичної профілактики.
57. Комунікація та соціальна мобілізація в інтересах здоров'я.
58. Завдання та зміст роботи центрів громадського здоров'я, їх структурних підрозділів з профілактики та формування здорового способу життя, взаємодія з іншими закладами охорони здоров'я.
59. Морально-етичні аспекти втручань в охороні здоров'я.
60. Інформатизація громадського здоров'я. Медичні інформаційні системи.

12. Рекомендована література

Основна :

1. Біостатистика : підручник / за заг. ред. Т. С. Грузевої. Вінниця : Нова Книга, 2020. 384 с.
2. Громадське здоров'я: навчальний посібник [Грузева Т.С., Галієнко Л.І., Гречишкіна Н.В. та ін.]; за заг. ред. Грузевої Т. С., К.: Книга-плюс, 2021. 296 с
3. Oxford Textbook of Global Public Health, 6 edition. Edited by Roges Detels, Martin Gulliford, Quarraisha Abdool Karim and Chorh Chuan Tan. - Oxford University Press, 2017. - 1728 p.

Додаткова :

1. Громадське здоров'я: підручник для студ. вищих мед. навч. закладів. - Вид. 3 - Вінниця: «Нова книга», 2013. - 560 с. Board Review in Preventive Medicine and Public Health. Gregory Schwaid. - ELSEVIER., 2017. - 450 p.
2. Medical Statistics at a Glance Text and Workbook. Aviva Petria, Caroline Sabin. - Wiley-Blackwell, 2013. - 288 p.
3. Donaldson's Essential Public Health, Fourth Edition. [Liam J. Donaldson](#), [Paul Rutter](#) - CRC Press, Taylor&Francis Group, 2017 - 374 p.
4. Jekel's epidemiology, biostatistics, preventive medicine and public health. Fourth edition. David L. Katz, Joann G. Elmore, Dorothea M.G. Wild, Sean C. Lucan. - ELSEVIER., 2014. - 405 p.
5. Oxford Handbook of Public Health Practice, Fourth Edition. Charles Guest, Walter Ricciardi, Ichiro Kawachi, Iain Lang. - Oxford University Press, 2012. - 656 p.
6. Збірник тестових завдань до державних випробувань з гігієни, соціальної медицини, організації та економіки охорони здоров'я. Навч. посібник. - Вінниця: Нова книга, 2012 - 200 с.
7. Методи соціальної медицини / під ред. О.М. Очеретько, О.Г. Процек. - Вінниця: Тезис, 2007. - 410 с.

13. Електронні інформаційні ресурси

- Всесвітня організація охорони здоров'я www.who.int
- Кохрейнівський центр доказової медицини www.cebm.net
- Кохрейнівська бібліотека www.cochrane.org
- Національна медична бібліотека США - MEDLINE www.ncbi.nlm.nih.gov/PubMed
- Канадський центр доказів в охороні здоров'я www.cche.net
- Центр контролю та профілактики захворювань www.cdc.gov
- Центр громадського здоров'я МОЗ України www.phc.org.ua
- Українська база медико-статистичної інформації «Здоров'я для всіх»: <http://medstat.gov.ua/ukr/news.html?id=203>
- Журнал British Medical Journal www.bmj.com
- Журнал Evidence-Based Medicine www.evidence-basedmedicine.com